

PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ PLASTYCZNYCH
w TARNOWIE
na rok szkolny 2022/2023

I. Założenia wstępne programu wychowawczo – profilaktycznego

Wychowanie – to proces wspierania ucznia w rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości: fizycznej, psychicznej (w tym między innymi emocjonalnej i intelektualnej), społecznej oraz duchowej.

Wychowanie, obok procesu nauczania i uczenia się, stanowi integralną i nierozrwalną część działalności edukacyjnej i artystycznej szkoły.

Profilaktyka – to wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, to redukcja i eliminacja czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących.

Wychowanie i profilaktyka to dwa integralne procesy, różniące się głównie celem, do którego zmierzają. Są ściśle ze sobą powiązane, wychowanie pełni rolę nadrzędną. Obszarem wspólnym jest profilaktyka uniwersalna (pierwszorzędowa), która wzbogaca działania wychowawcze o treści profilaktyczne.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- w przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji;
- w przypadku profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;
- w przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Program wychowawczo – profilaktyczny to ogół działań mających na celu wspomaganie wychowawczej roli rodziny, ochronę uczniów przed zaburzeniami w rozwoju oraz podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji pojawiających się zagrożeń. Działania te są zintegrowane z programami nauczania.

II. Podstawa prawna tworzenia programu wychowawczo–profilaktycznego

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. (Dz. U. z 2022 r., poz. 1700)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050)
- Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 1449)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 685)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022 (Dz. U. z 2017 r., poz. 458)
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r., poz. 1309)
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz. U. z 2020 r., poz. 1280 i z 2022 r., poz. 1594)

- Rozporządzenie MKiDN z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1637, z późn. zm.)
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 2149 z późn. zm.)
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 30 października 2017 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 2058 z późn. zm.)
- Rozporządzenie MEN z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1743 z późn. zm.)
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1604)

III. Charakterystyka szkoły

Zespół Szkół Plastycznych w Tarnowie to szkoła z tradycją. Celem kształcenia w szkole jest wyposażenie uczniów w wiedzę oraz umiejętności manualne i warsztatowe w zakresie kształconych specjalizacji oraz przekazanie wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnokształcących jak również przygotowanie ich do statusu odbiorcy i twórcy dziedzictwa kulturowego. Zespół kształtuje postawy patriotyczne, umożliwia uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej oraz przynależności do społeczności międzynarodowej. Naszymi zasobami są doświadczona, wykwalifikowana kadra nauczycielska, kształcenie w unikatowych specjalnościach artystycznych, zindywidualizowane nauczanie przedmiotów artystycznych, dobrze wyposażona baza lokalowa wraz z zapleczem warsztatowym oraz ośrodek plenerowy w Jeżowie. Zespół Szkół Plastycznych podejmuje współpracę z placówkami kulturalnymi i artystycznymi na terenie całego kraju oraz współdziała z samorządem lokalnym.

IV. Misja i wizja szkoły

Jesteśmy szkołą, która tworzy warunki wszechstronnego rozwoju intelektualnego, fizycznego, emocjonalnego, estetycznego, społecznego, duchowego wszystkich uczniów bez względu na ich możliwości i umiejętności. Pomagamy w rozwoju artystycznym z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb, zainteresowań i możliwości każdego ucznia. Wychowujemy w duchu tolerancji, zgodnie z kulturą i historią, w oparciu o dziedzictwo narodowe i dorobek sztuki światowej. Tworzymy życzliwą i bezpieczną atmosferę opartą na wzajemnym szacunku i akceptacji. Pomagamy w kształtowaniu osobowości poprzez rozbudzanie ciekawości świata oraz wykorzystywanie wszystkich zasobów i środków dostępnych zarówno w szkole, jak i w otoczeniu. Wzmacniamy poczucie własnej wartości oraz zapewniamy każdemu uczniowi poczucie rzeczywistych osiągnięć. Przygotowujemy uczniów do podjęcia studiów, aktywności zawodowej, a także do twórczego uczestniczenia w życiu artystycznym i społecznym, do bycia świadomym odbiorcą i twórcą sztuki. Wartości jakimi kieruje się szkoła to szacunek, godność, piękno, prawda, wolność.

V. Sylwetka absolwenta Zespołu Szkół Plastycznych w Tarnowie

- szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów,
- posiada poczucie własnej wartości, zna swoje mocne strony i potrafi je wykorzystać,
- szanuje poglądy innych, potrafi z uwagą słuchać argumentów rozmówcy, bronić własnych przekonań,
- jest odpowiedzialny, sumiennie i rzetelnie wykonuje swoje obowiązki,
- jest wrażliwy na potrzeby innych, chętnie niesie pomoc drugim,
- posiada wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w swojej dziedzinie artystycznej,
- doskonalili swoje umiejętności, aktywnie rozwija zainteresowania,
- twórczo realizuje prace plastyczne, posługuje się odpowiednimi środkami wyrazu, wyraża własną osobowość,
- potrafi ocenić własne osiągnięcia,
- dokonuje oceny wartości artystycznej, estetycznej i technicznej dzieł sztuki z zakresu swojej dziedziny artystycznej,
- planuje swój rozwój artystyczny i zawodowy,
- jest samodzielny, potrafi podejmować decyzje i rozwiązywać napotkane problemy,

- nie ulega nałogom i uzależnieniom,
- świadomie dba o środowisko,
- prezentuje postawy patriotyczne, szanuje tradycje i święta narodowe,
- dba o kulturę słowa,
- docenia wartość rodziny i ma ukształtowaną wizję swojej własnej rodziny.

VI. Powinności wychowawcze pracowników i organów szkoły

Dyrektor szkoły

Sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego uczniów.

Dbą o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i dydaktycznej.

Wspiera nauczycieli, uczniów i rodziców w procesie dydaktyczno-wychowawczym.

Buduje w szkole klimat współpracy i zaufania.

Nauczyciel przedmiotów artystycznych

Buduje dobrą atmosferę podczas zajęć.

Dostosowuje metody pracy artystycznej do potrzeb i możliwości ucznia.

Wspiera i rozwija plastyczne zainteresowania i pasje uczniów.

Rozbudza potrzebę twórczej ekspresji, wyobraźni i aktywności.

Pozytywnie motywuje do systematycznej pracy.

Przygotowuje ucznia do publicznych prezentacji własnych prac.

Pomaga uczniowi w radzeniu sobie z tremą i stresem.

Wzbudza zainteresowanie kulturą regionu.

Wychowawca klasy

Diagnostuje sytuację wychowawczą w klasie.

Rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów.

Buduje relacje oparte na zaufaniu.

Dbą o dobrą komunikację interpersonalną z uczniem.

Wspiera ucznia w rozwoju osobistym.

Chroni ucznia przed zachowaniami ryzykownymi.

Udziela pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Kształtuje właściwą postawę patriotyzmu, aktywności społecznej, wrażliwości na krzywdę drugiego człowieka.

Pedagog szkolny

Rozpoznaje indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów.

Diagnostuje przyczyny niepowodzeń uczniów, trudności wychowawczych, pomaga w wypracowaniu strategii działania.

Współorganizuje różne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla poszczególnych uczniów. Prowadzi pracę indywidualną z uczniami, rodzicami, nauczycielami w formie porad, konsultacji i rozmów wspierających.

Rada Rodziców

Reprezentuje ogół rodziców Szkoły oraz podejmuje działania wspierające proces wychowawczo– profilaktyczny Szkoły.

Współpracuje z Dyrektorem Szkoły, nauczycielami i Samorządem Uczniowskim.

Uchwala w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkolny Program wychowawczo – profilaktyczny.

Samorząd Uczniowski

Reprezentuje środowisko uczniowskie dbając o jego potrzeby.

Prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących uczniów.

Angażuje się w działania z zakresu wolontariatu.

Pracownicy niepedagogiczni szkoły

Zwracają uwagę na bezpieczne przebywanie uczniów w szkole.

Informują dyrektora szkoły o negatywnym zachowaniu uczniów i wypadkach na terenie szkoły.

VII. Cele programu

Cel główny

Wspomaganie ucznia w rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferach psychicznej, fizycznej, społecznej i duchowej.

Przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie, do bycia świadomym odbiorcą i twórcą sztuki. Wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia. Wspieranie rodziców w procesie wychowania.

Cele szczegółowe

- rozwijanie umiejętności społecznych,
- kształtowanie poczucia własnej wartości, godności i niezależności,
- motywowanie do podejmowania działań na rzecz własnego rozwoju intelektualnego i artystycznego,
- kształtowanie szacunku do tradycji, dóbr kultury,
- zachęcanie do aktywności twórczej i kontaktu ze sztuką,
- propagowanie zdrowego stylu życia i przeciwdziałanie uzależnieniom,
- kształtowanie postaw uczciwości, tolerancji, odpowiedzialności za siebie i innych, sumienności oraz pracowitości,
- nabywanie umiejętności planowania, organizowania i oceniania własnego procesu uczenia się i przyjmowania coraz większej odpowiedzialności za własną naukę,
- kształtowanie wrażliwości i myślenia twórczego,
- przygotowanie ucznia do życia w rodzinie i społeczności lokalnej,
- rozwijanie postaw patriotycznych, właściwych zachowań wobec symboli narodowych, miejsc pamięci narodowej,
- nabywanie umiejętności współżycia w grupie społecznej zgodnie z obowiązującymi regułami,
- kształtowanie postawy asertywnej,
- mobilizowanie uczniów do samodzielnego podejmowania decyzji i odpowiedzialnego ich realizowania,
- nabywanie umiejętności budowania świadomości związku pomiędzy absencją, wynikami w nauce a własną przyszłością,
- wdrażanie uczniów do samooceny i samokontroli w zakresie zachowania, wiedzy, umiejętności,

- uwrażliwianie na potrzeby drugiego człowieka, rozwijanie postawy bezinteresownego niesienia pomocy,
- kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów i sztuki negocjacji,
- rozwijanie postaw proekologicznych i proeuropejskich.

Program wychowawczo – profilaktyczny ma za zadanie wzmacnianie czynników chroniących młodzież przed zachowaniami ryzykownymi, czyli:

- rozwijanie zainteresowań,
- budowanie pozytywnego stosunku do szkoły,
- budzenie ciekawości poznawczej,
- wzmacnianie motywacji do nauki,
- zachętę do podejmowania aktywności (nauka, twórczość, sport itp.),
- uczenie radzenia sobie z emocjami,
- wsparcie w trudnych sytuacjach,
- budowanie pozytywnej grupy rówieśniczej,
- budowanie autorytetów.

VIII. Diagnoza zasobów i zagrożeń

Program wychowawczo – profilaktyczny to program obejmujący swoimi oddziaływaniami całe środowisko szkolne. Na program ten składają się wszelkie cząstkowe programy profilaktyczne jak również inne działania zmierzające do wyeliminowania, bądź ograniczenia niepożądanych zjawisk. Punktem wyjścia do planowanych działań wychowawczych i profilaktycznych są potrzeby rozwojowe młodzieży i wyniki diagnozy obszarów problemowych.

Okres dojrzewania to szczególny czas w życiu człowieka. Wtedy to dokonują się zmiany w postrzeganiu siebie, powstają nowe wzorce relacji interpersonalnych, wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych. Jest to okres dużej aktywności młodego człowieka. To sprawia, że staje się on osobą o nowych prawach i obowiązkach, mającym nowe potrzeby, oczekiwania i zadania.

Do najważniejszych potrzeb tego okresu należą:

- potrzeba samoakceptacji,

- potrzeba rzetelnych informacji na temat dojrzewania,
- potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości,
- potrzeba konstruktywnych wzorców,
- potrzeba autonomii i samodzielności,
- potrzeba radzenia sobie w trudnych, stresujących sytuacjach,
- potrzeba akceptacji.

Diagnoza problemów w Zespole Szkół Plastycznych w Tarnowie

Program wychowawczo – profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wniosków z przeprowadzonego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora w celu udoskonalenia pracy w szkole,
- wniosków i analiz z pracy zespołów przedmiotowych oraz zespołu wychowawczego,
- diagnozy ankiety skierowanej do rodziców uczniów klas pierwszych przeprowadzonej we wrześniu 2022 r.,
- analizy potrzeb uczniów wszystkich klas wynikających z przeprowadzonych przez wychowawców rozmów w miesiącu wrześniu 2022 r.,
- rekomendacji wychowawczo–profilaktycznych Centrum Edukacji Artystycznej na rok 2022/2023.

Przeprowadzona diagnoza wykazała, że do najczęściej występujących zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania uczniów, które zaliczamy do czynników ryzyka, należą:

- niska samoocena uczniów, brak wiary we własne możliwości,
- obniżony nastrój i stany depresyjne,
- nieumiejętność radzenia sobie z emocjami w trudnych sytuacjach, w tym lęk przed wystąpieniami publicznymi,
- brak odporności na stres,
- brak motywacji do nauki,
- nadmierne korzystanie z komputera i telefonu komórkowego, funkcjonowanie w mediach społecznościowych,
- brak umiejętności organizowania sobie czasu wolnego i czasu na naukę,

- niska frekwencja.

Zebrane informacje pozwalają stwierdzić, że czynnikami chroniącymi w naszej szkole są:

- wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa,
- dobre relacje między nauczycielami i uczniami,
- przyjazna atmosfera,
- możliwość rozwoju zainteresowań plastycznych,
- dobre relacje między uczniami, życzliwość i wzajemna pomoc,
- dobre przygotowanie ogólnokształcące i plastyczne,
- współpraca z rodzicami.

Działania wychowawcze zostały ujęte w czterech obszarach:

1. **Zdrowie** – edukacja zdrowotna. Celem jest kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów wspomaganie prawidłowego rozwoju psychicznego młodzieży, kształtowanie wśród młodzieży odpowiedzialności za własne zdrowie i życie.
2. **Bezpieczeństwo** – profilaktyka zachowań ryzykownych. Celem jest dostarczenie uczniom, rodzicom i nauczycielom wiedzy i umiejętności do skutecznego przeciwdziałania i radzenia sobie z zagrożeniami dla zdrowia i jakości życia.
3. **Relacje** – kształtowanie postaw społecznych. Celem jest przygotowanie uczniów do skutecznego i konstruktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.
4. **Kultura** – wartości, normy, wzory zachowań. Celem jest dążenie do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości, rozwijanie i wspieranie świadomości znaczenia kultury w budowaniu poczucia tożsamości narodowej, regionalnej, kształtowanie szacunku wobec przejawów kultury rodzimej oraz obcej. Rozwijanie postawy patriotycznej, wychowanie do wartości: godność osoby, empatia, szacunek. Kształtowanie twórczej postawy.

Sposoby i formy realizacji

Program wychowawczo–profilaktyczny będzie realizowany poprzez działania wychowawcze i profilaktyczne we wszystkich klasach w ramach:

- lekcji wychowawczych,

- lekcji przedmiotowych,
- zajęć pozalekcyjnych,
- uroczystości szkolnych,
- wycieczek przedmiotowych i krajoznawczych,
- wyjść do placówek kulturalnych,
- konkursów przedmiotowych,
- akcji charytatywnych,
- wolontariatu i pracy w Szkolnym Kole Caritas,
- zawodów i imprez sportowych,
- współpracy z rodzicami,
- spotkań, warsztatów ze specjalistami,
- wsparcia dla uczniów przybyłych z zagranicy, w tym w szczególności z Ukrainy.

Program wychowawczo – profilaktyczny zakłada systematyczne szkolenia nauczycieli wzmacniające ich umiejętności kontaktów interpersonalnych oraz pedagogizację rodziców i stałą współpracę z instytucjami wspierającymi działania szkoły.

Program wychowawczy realizują wszyscy pracownicy szkoły, w dostępnym sobie zakresie działania.

Ewaluacja programu

Program wychowawczo – profilaktyczny poddawany będzie ewaluacji i weryfikowany według potrzeb.

Celem ewaluacji będzie sprawdzenie funkcjonowania Programu w praktyce szkolnej oraz jego modyfikacja i wyeliminowanie dostrzeżonych braków.

Metody ewaluacji:

1. Obserwacja zachowań uczniów na zajęciach dydaktycznych, w czasie przerw międzylekcyjnych oraz na zajęciach pozalekcyjnych.
2. Sprawozdania wychowawców półroczne i roczne.
3. Analiza dokumentów.
4. Analiza wyników klasyfikacji śródrocznej i rocznej.
5. Analiza frekwencji dokonywana podczas spotkań zespołu wychowawców.